
Dokument s plenarne sjednice

B9-0501/2023

8.12.2023

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjava Vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o 30 godina kriterija iz Kopenhagena – poticanje politike proširenja EU-a
(2023/2987(RSP))

**Thomas Waitz, Viola von Cramon-Taubadel, Francisco Guerreiro,
Gwendoline Delbos-Corfield, François Alfonsi, Jordi Solé, Ana Miranda**
u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

Rezolucija Europskog parlamenta o 30 godina kriterija iz Kopenhagena – poticanje politike proširenja EU-a (2023/2987(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 2. i 49.,
  - uzimajući u obzir zaključke predsjedništva Europskog vijeća u Kopenhagenu od 21. i 22. lipnja 1993., koji su poznati i kao „Kriteriji iz Kopenhagena”,
  - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. veljače 2020. naslovljenu „Unapređenje pristupnog procesa – Vjerodostojna perspektiva EU-a za zapadni Balkan” (COM(2020)0057),
  - uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 01/2022 od 10. siječnja 2022. naslovljeno „Potpora EU-a vladavini prava na zapadnom Balkanu: unatoč nastojanjima temeljni problemi ostaju neriješeni”,
  - uzimajući u obzir svoju preporuku Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o novoj strategiji EU-a za proširenje usvojenu 23. studenog 2022.¹,
  - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da se u članku 2. UEU-a navodi sljedeće: „Unija se temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina”; budući da, na temelju članka 49. UEU-a, svaka europska država koja poštuje vrijednosti iz članka 2. UEU-a te se zalaže za njihovo promicanje može podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji;
- B. budući da je Europsko vijeće u svojim zaključcima iz lipnja 1993. utvrdilo kriterije iz Kopenhagena za pristupanje EU-u, koji se temelje na članku 2. UEU-a;
- C. budući da su Crna Gora, Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Turska, Moldova i Ukrajina trenutačno zemlje kandidatkinje za pristupanje EU-u; budući da se Kosovo i Gruzija smatraju „potencijalnim kandidatima”; budući da je Europsko vijeće 23. i 24. lipnja 2022. dodijelilo status zemalja kandidatkinja Ukrajini i Moldovi, a 15. prosinca 2022. taj je status dobila i Bosna i Hercegovina;
- D. budući da je 8. studenoga 2023. tijekom predstavljanja paketa za proširenje predsjednica Komisije najavila da će Komisija preporučiti da Vijeće otvori pristupne pregovore s Ukrajinom i Moldovom, Gruziji dodijeli status zemlje kandidatkinje „pod uvjetom da vlada poduzme važne korake za reformu” i da otvori pristupne pregovore s Bosnom i Hercegovinom „nakon što se postigne potreban stupanj usklađenosti s kriterijima za članstvo”; budući da će Europsko vijeće 14. i 15. prosinca 2023. donijeti odluku o tim

---

¹ SL C 167, 11.5.2023., str. 105.

preporukama;

- E. budući da je proširenje najučinkovitiji instrument vanjske politike EU-a i jedna od najuspješnijih politika EU-a, ali se tijekom posljednjih nekoliko godina njegova učinkovitost znatno smanjila zbog neuspjeha EU-a, posebno Vijeća, da ispuni svoja obećanja; budući da su nepravedna kašnjenja i veta u Vijeću znatno narušili vjerodostojnost EU-a i njegovu sposobnost poticanja političke preobrazbe u zemljama proširenja; budući da je Parlament nesumnjivo institucija EU-a koja najviše podupire proširenje;
  - F. budući da je nedostatak istinske političke volje nekih političkih vođa u zemljama proširenja da ostvare napredak u temeljnim reformama također naštetio politici proširenja EU-a;
  - G. budući da je zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu proširenje dobilo novo geostrateško značenje; budući da istinska predanost proširenju predstavlja strateško ulaganje u stabilnost, demokraciju, sigurnost, jedinstvo i blagostanje u Europi;
  - H. budući da se 2023. obilježava 20. godišnjica sastanka na vrhu u Solunu, na kojem se EU prvi put javno obvezao na „europsku perspektivu zemalja zapadnog Balkana”; budući da je od tada samo Hrvatska 2013. pristupila EU-u;
1. pozdravlja preporuke Komisije za otvaranje pristupnih pregovora s Ukrajinom, Moldovom i Bosnom i Hercegovinom te za dodjelu statusa zemlje kandidatkinje Gruziji; u tom kontekstu poziva Europsko vijeće da 14. i 15. prosinca 2023. potvrdi preporuke Komisije; napominje, međutim, da se u nekim slučajevima te procjene temelje na geopolitičkim razmatranjima, a ne na opipljivom i konkretnom napretku i reformama koje su poduzele zemlje kandidatkinje;
  2. prima na znanje ograničene napore koje su neke zemlje proširenja uložile kako bi ispunile zahtjeve za članstvo u skladu s kriterijima iz Kopenhagena; žali zbog ozbiljnog i zabrinjavajućeg nedostatka napretka, pa čak i nazadovanja, nekih zemalja proširenja na putu prema pristupanju EU-u;
  3. smatra da nova metodologija Komisije predstavlja dugoročni politički okvir kojim bi se trebao voditi proces proširenja; ističe da pristupanje EU-u uvijek mora biti proces koji se temelji na zaslugama te da se svaka zemlja kandidatkinja mora ocjenjivati prema svojoj uspješnosti u ispunjavanju kopenhaskih kriterija, osobito u jamčenju potpunog poštovanja ljudskih prava, demokracije, vladavine prava te poštovanja i zaštite manjina;
  4. naglašava važnost poštovanja i zaštite manjina kao ključnog elementa kriterija iz Kopenhagena koji se temelje na standardima Okvirne konvencije Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina; u tom kontekstu poziva na praćenje zaštite manjina i nakon što se neka zemlja pridruži Uniji;
  5. poziva Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD), posebno u delegacijama EU-a na terenu, da primijene vjerodostojniji pristup koji se temelji na zaslugama, čvrsto utemeljen na kriterijima iz Kopenhagena;
  6. apelira na Vijeće da se suzdrži od blokiranja pristupnih procesa zemalja kandidatkinja

upućivanjem na bilateralna pitanja; u tom kontekstu poziva na izmjenu Ugovora kako bi se u Vijeću za privremene korake i odluke tijekom procesa pristupanja primjenjivalo glasovanje kvalificiranom većinom, uz istodobno zadržavanje jednoglasnosti samo za završni korak pristupanja; u tom kontekstu poziva države članice da vrše veći politički pritisak na države članice koje zloupotrebljavaju svoje ovlasti veta tijekom procesa pristupanja u cilju rješavanja bilateralnih sporova koji nisu povezani s kriterijima iz Kopenhagena; u tom kontekstu žali zbog ponovne pojave anakronističkih povijesnih zahtjeva određenih država članica, čime se ometa put određenih zemalja kandidatkinja prema EU-u i znatno narušava vjerodostojnost EU-a;

7. žali zbog činjenice da je uloga Europskog parlamenta tijekom cijelog procesa proširenja iznimno ograničena i poziva na snažniji parlamentarni nadzor nad politikom proširenja EU-a; poziva Komisiju i Vijeće da uzmu u obzir zabrinutost i zahtjeve koje je iznio Parlament;
8. ističe posebnu ulogu parlamentarnih tijela u zemljama proširenja i poziva na jačanje njihove uloge u procesu pristupanja EU-u s obzirom na njihovu specifičnu i ključnu ulogu u potrebnom procesu reformi, među ostalim usklađivanjem zakonodavstva, nadzorom i informiranjem građana; podsjeća da izaslanstva EU-a trebaju aktivno podupirati takvu međuparlamentarnu suradnju u zemljama pristupnicama;
9. ponovno izražava svoju zabrinutost zbog navoda da povjerenik za susjedstvo i proširenje Olivér Várhelyi namjerno nastoji zaobići i potkopati središnju ulogu reformi u zemljama pristupnicama EU-u u područjima demokracije i vladavine prava; potiče Komisiju da pokrene neovisnu istragu o tom pitanju i da o rezultatima istrage izvijesti Parlament i Vijeće;
10. poziva na daljnje snažne mehanizme praćenja reformi i napretka zemalja pristupnica, uz Komisijin godišnji paket mjera za proširenje; u tom kontekstu naglašava potrebu da se u redovito izvješćivanje na sustavan i transparentan način uključi pitanje nedostatka napredovanja ili nazadovanja; u tom smislu poziva na pojašnjenje uvjeta za procjenu svake ozbiljne ili dugotrajne stagnacije ili nazadovanja na kojima se temelje restriktivne mjere protiv zemalja pristupnica; u tom kontekstu ponavlja svoj poziv Komisiji i Vijeću da ukinu mjere ograničavanja poduzete protiv Kosova;
11. ponavlja svoj poziv Komisiji da provede preporuke iz tematskog izvješća Europskog revizorskog suda br. 01/2022 kako bi se osigurao učinkovit učinak financijske pomoći EU-a za potporu vladavini prava na zapadnom Balkanu, posebno izradom jasnih smjernica i mjerila za primjenu odredbi o modulaciji i uvjetovanosti u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III); u tom kontekstu ponavlja svoj poziv Komisiji da ograniči financiranje koje se troši na upravljanje granicama u okviru instrumenta IPA III jer to ide na štetu „temeljnih pitanja”; poziva na povećanje sredstava u okviru instrumenta IPA III kako bi se poboljšali uvjeti prihvata migranata i izbjeglica, kao i pristup postupcima azila u zemljama zapadnog Balkana;
12. pozdravlja novi plan rasta za zapadni Balkan koji je Komisija najavila tijekom predstavljanja paketa za proširenje za 2023.; poziva Komisiju da primijeni stroge uvjete i isplati sredstva samo onim zemljama koje ostvaruju konkretne rezultate i provode reforme u području „temeljnih pitanja”; u tom kontekstu poziva Komisiju da pruži

financijsku potporu samo zemljama pristupnicama koje istinski rade na dobrosusjedskim odnosima i održivom pomirenju te su u potpunosti usklađene sa strateškim ciljevima, vrijednostima i interesima EU-a, uključujući zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a;

13. pozdravlja Komisijin Prijedlog uredbe o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu², kojim će se također poduprijeti reforme povezane s pristupanjem; ponavlja svoje stajalište o tom instrumentu kako je usvojeno u listopadu 2023.; zabrinut je zbog nedostatka napretka u zakonodavnom postupku i potiče Vijeće da brzo usvoji opći pristup o uredbi i općoj reviziji višegodišnjeg financijskog okvira kako bi međuinstitucijski pregovori započeli bez daljnje odgode;
14. poziva Vijeće, Komisiju i ESVD da ojačaju stratešku komunikaciju o koristima proširenja i u zemljama pristupnicama i u državama članicama, s posebnim naglaskom na suzbijanju dezinformacija i jačanju borbe protiv vanjskog upletanja;
15. ističe potrebu za većim sudjelovanjem građana i uključivanjem civilnog društva u proces proširenja; u tom kontekstu poziva EU da dodijeli dodatna sredstva akterima civilnog društva posvećenima vrijednostima i načelima EU-a, demokraciji, izgradnji mira i međuljudskim kontaktima; naglašava potrebu za uključivanjem rodne ravnopravnosti, ljudskih prava (posebno slobode izražavanja), zaštite manjina (kao što su zajednica Roma, zajednica LGBTIQ+ i osobe s invaliditetom) i zaštite boraca za ljudska prava u tim područjima, kao i za potpunom provedbom načela nediskriminacije tijekom cijelog procesa pristupanja; ističe važnost povećanja međuljudskih kontakata između država članica EU-a i zemalja proširenja;
16. poziva na to da zemlje proširenja koje su ostvarile znatan napredak u reformama povezanima s EU-om budu nagrađene širim i postupnim uvođenjem u različite politike i inicijative EU-a, kao i u jedinstveno tržište, kako bi mogle iskoristiti četiri slobode; u tom kontekstu naglašava da koristi i inicijative kao što je Europska politička zajednica nisu alternative proširenju niti ga zamjenjuju jer bi to bilo u suprotnosti s legitimnim težnjama zemalja koje žele postati države članice EU-a;
17. poziva sljedeći kolegij povjerenika da imenuje posebnog povjerenika za proširenje te da ponovo uspostavi Glavnu upravu za proširenje;
18. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi predsjedniku Europskog vijeća, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Europskoj službi za vanjsko djelovanje, vladama i parlamentima država članica te vladama i parlamentima svih zemalja proširenja.

---

² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2023. o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu (COM(2023)0338),